

Рис. 1 Облікова ставка НБУ 2021-2024рр, прогноз на 2025-2025 рр.
Джерело: [3].

Починаючи з липня 2023 року НБУ починає поступово знижувати ключову ставку. За актуальною інформацією на листопад 2024 року, облікова ставка становить 13%, також прогнозується її зниження і надалі. Рекордно низьких показників рівень інфляції досяг на початку 2024 року – 3,2%, на той момент облікову ставку також почали активно знижувати до 14,9%. Наразі прогнозується зростання рівня інфляції у 2024-2025 роках, вже навіть у листопаді 2024 року НБУ підкреслив, що цей показник почав зростати швидше, ніж це було спрогнозовано (рис. 2).

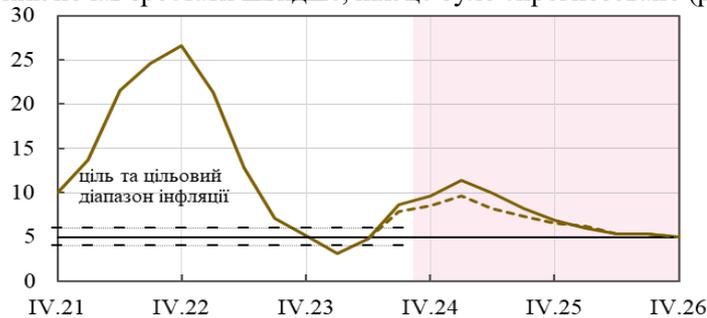

Рис. 2. Рівень інфляції 2021-2024рр, прогноз на 2025-2025 рр.
Джерело: [3].

Отже, наразі в умовах воєнного стану грошово-кредитна політика відіграє значну роль у функціонування економіки України. Перш за все, за допомогою ефективного використання та поєднання монетарних інструментів. Завдяки цьому, стало можливим стримання інфляції та підтримання її на низькому рівні.

Література

1. Козюк В.В. Сучасні центральні банки: середовище функціонування та монетарні рішення : монографія. Тернопіль: Астон, 2021. 299 с.
2. Основні засади грошово-кредитної політики на середньострокову перспективу. Рада Національного банку України. Рішення від 11.09.2024 р. № 16-рд. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_11092024_16-rd.
3. Національний банк України зберіг облікову ставку на рівні 13%. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ukrayini-zberig-oblikovu-stavku-na-rivni-13-19668>.

УДК 658

Дмитренко Алла Василівна,

доктор економічних наук, доцент

*Рахівський Петро Юрійович, Волошин Сергій Олександрович, студенти
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)*

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ НА ГРОШОВО-КРЕДИТНИЙ РИНОК УКРАЇНИ

Цифрові валюти, зокрема цифрові валюти центральних банків (CBDC), стають все більш актуальними у сучасному фінансовому світі. В Україні також активно обговорюється можливість впровадження е-гривні, що може суттєво вплинути на грошово-кредитний ринок країни. У цій роботі розглянемо основні аспекти впливу цифрових валют на економіку України.

Цифрові валюти можна класифікувати на дві основні категорії: криптовалюти та цифрові валюти центральних банків (CBDC). Криптовалюти, такі як біткоїн, є децентралізованими цифровими активами, які функціонують на основі технології блокчейн і не підпорядковуються жодному урядовому контролю. Вони забезпечують анонімність та автономність транзакцій, але водночас піддаються високій волатильності та ризикам безпеки. З іншого боку, CBDC представляють собою цифровий аналог національної валюти, емітований центральним банком країни. Вони інтегровані в національну

фінансову систему, забезпечуючи стабільність та контроль з боку держави, а також сприяють підвищенню ефективності монетарної політики та фінансових операцій [3,4].

Національний банк України (НБУ) вже кілька років активно досліджує можливість впровадження е-гривні. У 2018 році НБУ провів перший експеримент із застосування е-гривні для роздрібних платежів на платформі блокчейн. У рамках цього проекту було випущено обмежену кількість е-гривні, яку використовували працівники НБУ [5].

У листопаді 2022 року НБУ представив проект концепції е-гривні учасникам платіжного ринку та ринку віртуальних активів. Цей проект передбачає використання е-гривні для роздрібних безготівкових платежів, обігу віртуальних активів та транскордонних платежів. НБУ готується до другого експерименту із використання е-гривні до кінця 2024 року. Участь у ньому зможуть взяти всі охочі українці, що обслуговуються в банках, які долучилися до пілотного проекту [6].

Розробка та впровадження е-гривні може стати наступним кроком еволюції платіжної інфраструктури України, сприятиме цифровізації економіки, подальшому поширенню безготівкових розрахунків, зменшенню їх вартості, зростанню рівня їх прозорості і підвищенню довіри до національної валюти загалом. Це може позитивно вплинути на забезпечення економічної безпеки та посилення монетарного суверенітету держави, посилить спроможність Національного банку підтримувати цінову та фінансову стабільність як запоруку стійкого економічного зростання.

Реалізація проекту цифрової гривні відкриє нові можливості для держави, бізнесу та громадян. Е-гривня має потенціал стати одним із ключових елементів якісного розвитку інфраструктури віртуальних активів в Україні [1].

Впровадження CBDC може мати значний вплив на грошово-кредитний ринок України. По-перше, це може змінити структуру банківської системи, оскільки CBDC дозволяє здійснювати платежі безпосередньо між учасниками без посередництва банків. По-друге, цифрові валюти можуть підвищити ефективність монетарної політики, оскільки центральний банк матиме більше інструментів для контролю за грошовою масою [7].

Потенційно е-гривня може бути реалізована на базі DLT-технології, яка посилить безпеку особистих фінансових ресурсів та транзакцій. Е-гривня дозволить здійснювати грошові операції без ризику втратити гроші внаслідок банкрутства фінансової установи, що їх обслуговує. Водночас технологія блокчейн забезпечуватиме незмінність історії розрахунків та усуває ризик фальсифікації, неможливо буде заднім числом змінити записи про транзакції, що відбулись [2].

Незважаючи на численні переваги, впровадження цифрових валют також несе певні ризики. Серед них можна виділити кібербезпеку, ризики втрати конфіденційності та можливість використання цифрових валют для незаконних операцій. Крім того, необхідно враховувати потенційний вплив на фінансову стабільність та конкурентоспроможність банківської системи.

Отже, цифрові валюти, зокрема е-гривня, мають потенціал суттєво змінити грошово-кредитний ринок України. Вони можуть сприяти підвищенню ефективності фінансових операцій та монетарної політики, але також несуть певні ризики, які необхідно враховувати при їх впровадженні. Подальші дослідження та пілотні проекти допоможуть краще зрозуміти всі аспекти впливу цифрових валют на економіку України.

Література

1. Що таке е-гривня та чим вона відрізняється від безготівкової? 2023. URL: <https://speka.media/koli-v-ukrayini-zyavitsya-e-grivnya-i-shho-ce-zminit-dlya-rinku-pk27wp>.
2. Е-гривня та інтеграція українського платіжного ринку з Європейським: Парламент ухвалив відповідний законопроект. 2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/e-grivnya-ta-integraciya-ukrayinskogo-platizhnogo-rinku-z-yevropejskim-parlament-uhvaliv-vidpovidnij-zakonoproekt>.
3. Закон України. Про платіжні послуги від 18 листоп. 2021 р. N 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1591-20>.
4. Мінцифра з партнерами запускають пілотний проект, який допоможе в розробці е-гривні. Міністерство цифрової трансформації України. 2021. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zagolovok-mintsifra-z-partnerami-zapuskayutpilotniy-proekt-yakiy-dopomozhe-v-rozrobtsi-e-grivni>.
5. Національний банк вітає пілотний проект Міністерства цифрової трансформації щодо випуску програмованих електронних грошей. Національний банк України. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vitayepilotniy-proyekt-ministerstva-tsifrovoyi-transformatsiyi-schodo-vipuskuprogramovanih-elektronnih-groshey>.
6. Національний банк представив учасникам платіжного ринку та ринку віртуальних активів проект концепції е-гривні. Національний банк України. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-predstaviv-uchasnikamplatijnogo-rinku-ta-rinku-virtualnih-aktiviv--proyekt-kontseptsiyi-e-grivni>.
7. Результати конференції CBDCinUA. Національний Банк України. Київ, Україна, 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/files/UVeIFxLsIWuHkxc>.